

श्री.जयदिप डाकरे सर श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयत्ता - पाचवी (24 जुलै) माझा अभ्यास

Subscribe

शासनाच्या 45 दिवसांच्या ब्रीज कोर्ससोबत माझा अभ्यास PDF

शासनाच्या ब्रीज कोर्ससोबत क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयत्तेचा अभ्यासक्रम समाविष्ट

दिवस तेवीस :

पाठ वाचा व समजून घ्या.

५.

मुंग्यांच्या जगात

टैस्ट
मोडवा

'मुंगी' हा शब्द उच्चारताच आपल्या डोळ्यांसमोर येतात, त्या साखरेवर ताव मारणाऱ्या मुंग्या, नाहीतर कडकडून चावणाऱ्या लाल मुंग्या. भारतात मुंग्यांच्या सुमारे एक हजार जाती आढळतात.

कीटकवर्गात सर्वांत जास्त उद्द्योगी, कष्टाळू, शिस्तप्रिय व हुशार म्हणून मुंग्यांचे नाव सर्वप्रथम घेतले जाते. मुंगी हा समाजप्रिय कीटक वसाहत करून राहतो. एका वसाहतीमध्ये लाखोंच्या संख्येने मुंग्या राहतात.

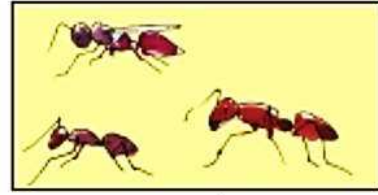
प्रत्येक वसाहतीत अनेक कामकरी मुंग्या, एक किंवा काही राणी मुंग्या आणि काही नर मुंग्या असतात.

मुंग्या एकमेकांशी बोलत असतील का? कशा प्रकारे बोलत असतील? एका मुंगीला सापडलेला अन्नाचा साठा इतर मुंग्यांना कशा प्रकारे माहीत होतो? असे नाना प्रश्न आपल्याला पडतात. आपण एकमेकांशी संवाद साधतो. माणसाप्रमाणे मुंग्या नक्कीच बोलत नाहीत. निसर्गाने प्रत्येक सजीवाला संवादाकरिता विशिष्ट सोय करून दिली आहे. मुंग्यांनासुद्धा एकमेकांशी संवाद साधण्यासाठी निसर्गाने अशीच सोय केली आहे. मुंग्या वेगवेगळ्या कारणांसाठी वेगवेगळ्या रासायनिक गंधकणांचा उपयोग करतात.

एखाद्या मुंगीला अन्नाचा साठा सापडला, की ती आपल्या वसाहतीकडे परत येताना त्या मार्गात

आपल्या शरीरातून विशिष्ट प्रकारचे गंधकण सोडत येते. मुंग्या हे गंधकण फक्त अन्नाचा साठा मिळाल्यावरच सोडतात. इतर वेळेस नाही. मग इतर मुंग्या मिश्यांच्या साहाय्याने या गंधकणांचा माग काढत अन्नसाठ्यापर्यंत पोहचतात; म्हणून आपल्याला मुंग्या नेहमी रांगेने चाललेल्या दिसतात.

आपल्याला सगळ्या मुंग्या सारख्याच दिसतात; पण एखादी मुंगी आपल्याच वसाहतीमधील आहे, की दुसऱ्या वसाहतीमधील आहे, हे मुंग्यांनाच ओळखता येते. वेगवेगळ्या वसाहतींच्या मुंग्यांना विशिष्ट असा गंध असतो. मुंग्या मिश्यांच्या साहाय्याने तो गंध ओळखतात. रांगेत जाणाऱ्या दोन मुंग्या एकमेकांना कधीकधी भेटताना दिसतात त्यामागे हेच कारण आहे.

एखादे संकट आल्यावर मुंग्या लगेच एकमेकांना सावध करतात. यासाठी मुंग्या वेगळ्या प्रकारचे गंधकण बाहेर सोडतात. या गंधकणांचा सुगावा लागताच इतर मुंग्या त्या मुंगीच्या मदतीसाठी ताबडतोब धावत येतात. त्याबरोबर सावधानतेचा इशारा देणारे गंधकणसुद्धा हवेत सोडतात. त्यात एखाद्या मुंगीला चिरडले, तर या गंधकणांचा परिणाम अधिक तीव्र होतो. अशा वेळी अधिक प्रमाणात हे गंधकण सोडले जातात.

संदेश पोहचवण्याच्या दृष्टीने मुंग्या आपल्या शरीराचा पृष्ठभागदेखील घासतात. त्यातून येणाऱ्या आवाजाच्या साहाय्याने त्या आपल्या वसाहतीमधील इतरांना संदेश देत असतात. निरनिराळ्या प्रकाराने मुंग्या एकमेकांशी संवाद साधतात.

खालील वजाबाकी करा. सराव

3. बेरीज व वजाबाकी

टॅस्ट
मोडवा

उदाहरणसंग्रह 10

वजाबाकी करा.

(1) $\begin{array}{r} 64293 \\ - 28547 \\ \hline \\ \hline \end{array}$	(2) $\begin{array}{r} 37058 \\ - 23469 \\ \hline \\ \hline \end{array}$	(3) $\begin{array}{r} 71540 \\ - 58628 \\ \hline \\ \hline \end{array}$	(4) $\begin{array}{r} 50432 \\ - 48647 \\ \hline \\ \hline \end{array}$
---	---	---	---

सहा व सात अंकी संख्यांची वजाबाकी

पाच अंकी संख्यांची वजाबाकी करण्यास आपण शिकलो आहोत. त्याच पद्धतीने पाचपेक्षा अधिक अंकी संख्यांची वजाबाकी करता येते.

पुढील उदाहरणे अभ्यासा.

वजाबाकी करा.

उदा. (1) $65,07,843 - 9,25,586$

	14				13	
5	8	10		7	8	13
6	5	0	7	2	5	8
-	9	2	5	5	8	6
5	5	8	2	2	5	7

उदा. (2) $34,61,058 - 27,04,579$

3	4	6	1	0	5	8
-	2	7	0	4	5	7
0	7	5	6	4	7	9

वरील उदाहरणात दाखवल्याप्रमाणे हातचे वर न लिहिता मनात धरण्याची सवय करा.

वजाबाकीची आणखी एक रीत

दोन संख्यांची वजाबाकी करताना त्या दोन्ही संख्यांमध्ये प्रत्येकी 1 दशक किंवा 1 शतक मिळवून आलेल्या संख्यांची वजाबाकी केली, तरी वजाबाकी तीच येते. याचा उपयोग करू.

उदा. वजाबाकी करा. $724 - 376$

	12	14
7	2	4
<u>3</u>	<u>7</u>	6
1	1	
3	4	8

4 एककांतून 6 वजा होत नाहीत, म्हणून वरच्या व खालच्या, दोन्ही संख्यांत 1 दशक मिळवू. वरच्या संख्येत 1 दशक सुटा करून ते 10 एकक, 4 एककांत मिळवू व खालच्या संख्येत 1 दशक मिळवण्यासाठी तो दशकांच्या घरात लिहू. 14 एककांतून 6 वजा करू.

2 दशकांतून $(7 + 1)$ म्हणजे 8 दशक वजा होत नाहीत, म्हणून वरच्या व खालच्या दोन्ही संख्यांत एक शतक मिळवू. वरच्या संख्येत एक शतक मोकळा करून दशकांत मिळवू व 1 शतक खालच्या संख्येत मिळवण्यासाठी शतकांच्या घरात लिहू. 12 दशकांतून 8 दशक वजा करू. 7 शतकांतून $(3 + 1)$ म्हणजे 4 शतक वजा करू. यावरून वजाबाकी आली 348.

+ subtract.

Problem Set 10

revision

Subtract :

$$\begin{array}{r} (1) \quad 64293 \\ - \quad 28547 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (2) \quad 37058 \\ - \quad 23469 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (3) \quad 71540 \\ - \quad 58628 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (4) \quad 50432 \\ - \quad 48647 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

□ Subtraction of six and seven-digit numbers

You have learnt to carry out subtractions of five-digit numbers. Using the same method, we can do subtractions of numbers with more than five digits.

Study the following examples.

Subtract :

Example (1) $65,07,843 - 9,25,586$

	14				13	
5	4	10		7	3	13
6	3	0	7	8	4	3
-	9	2	5	5	8	6
5	5	8	2	2	5	7

Example (2) $34,61,058 - 27,04,579$

3	4	6	1	0	5	8
-	2	7	0	4	5	7
0	7	5	6	4	7	9

As shown in the above example, learn to subtract by keeping the borrowed numbers in your mind without writing them down.

Subtraction by another method

Before subtracting one number from another, if we add 10 or 100 to both of them, the difference remains the same. Let us use this fact.

Example : Subtract : $724 - 376$

$$\begin{array}{r} \\ 7 \\ - \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

As we cannot subtract 6 from 4, we shall add a ten to both the numbers. For the upper number, we untie one tens. We add those ten units to 4 units to get 14 units.

We write the tens added to the lower number below it, in the tens place.

We subtract 6 units from 14.

Now, we cannot subtract (7 + 1) i.e. 8 tens from 2 tens. So, we add one hundred to both the numbers. For the upper number, we untie the hundred and add the ten tens to 2 tens. To add the hundred to the lower number, we write it below, in the hundreds place. 12 tens minus 8 tens is 4 tens. And 7 hundreds minus (3 + 1) i.e. 4 hundreds is 3 hundreds. Hence, the difference is 348.

listen and act.

1. Listen carefully to the leaders 'A' and 'B' and act.

गटनायक 'A' आणि 'B' काय सांगतात, ते लक्षपूर्वक ऐका व तशी कृती करा.

A

Sit	Stand	Walk	Run
Turn	Bend	Sing	Smile
Laugh	Speak	Clap	Tap
Look	Point	Come	Go

B

up. down. fast. slowly.

quickly. loudly. softly.

left. right. around.

in. out. your feet. your hands.

to the board. at the door.

दोन गटनायक निवडावे. त्यांपैकी एकाने 'A' मधील शब्द सांगावा व दुसऱ्याने लगेचच 'B' मधील योग्य तो/ते शब्द त्याला जोडावे. त्या दोन्हीमधून तयार होणाऱ्या सूचनांनुसार मुलांनी कृती करावी. गटनायक बदलून पुन्हा सराव घ्यावा.

• Write down any five meaningful commands you can make from 'A' and 'B'.

'A' आणि 'B' मधून तयार केलेल्या सूचनांपैकी कोणत्याही पाच अर्थपूर्ण सूचना लिहून काढा. W3

2. Name the object in the picture and say what all you can do with it.

चित्रातील वस्तूचे नाव सांगा आणि ती घेऊन काय काय करता येईल तेही सांगा. O15

an apple	a bottle	cloth	a sheet of paper	flowers

Example It's an apple. / An apple. (We can -)

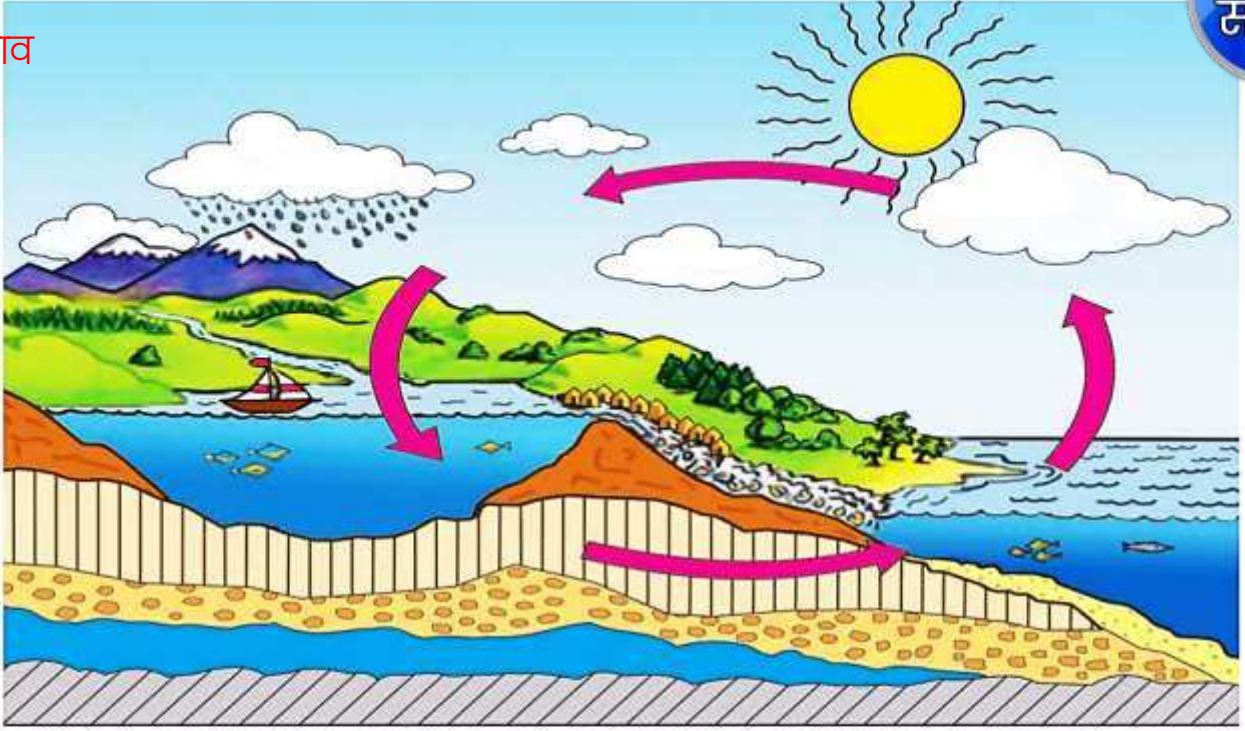
Eat it.	Wash it.	Peel it.	Cut it.
Slice it.	Cook it.	Drop it.	Catch it.
Throw it.	Buy it.	Sell it.	Pick it up.

पाठ वाचा व समजून घ्या.

३. पृथ्वी आणि जीवसृष्टी

टैस्ट
मोडवा

सराव

जलचक्र

पाऊस कसा पडतो?

सूर्याच्या उष्णतेमुळे पृथ्वीवरील पाण्याचे सतत बाष्पीभवन होते. जमिनीत जिरलेले पाणीही सूर्याच्या उष्णतेमुळे वाफ होऊन हवेत मिसळते. बाष्प हवेपेक्षा हलके असल्यामुळे ते वातावरणात उंचउंच जाते. उंचावर जाताना ते थंड होत जाऊन त्याचे संघनन होते आणि पाण्याचे सूक्ष्म कण बनतात. हे पाण्याचे कण एवढे लहान व हलके असतात, की आकाशात ढगांच्या रूपात तरंगत राहतात. सूक्ष्म कण एकत्र येऊन त्यांचे पाण्याच्या मोठ्या थेंबांत रूपांतर होते. हे मोठे थेंब जड असतात. त्यामुळे ते तरंगू शकत नाहीत. असे थेंब पावसाच्या रूपात पृथ्वीवर पडतात. पावसाच्या रूपाने जमिनीवर आलेले पाणी ओहळ, नाले, नद्यांमधून शेवटी समुद्राला मिळते. सूर्याच्या उष्णतेने हिमाच्छादित प्रदेशातील बर्फाचे पाणी बनते. हे पाणीही नद्यांना येऊन मिळते.

बाष्पीभवनामुळे जमिनीवरील पाणी वर जाते व संघननामुळे पावसाच्या रूपात पुन्हा जमिनीवर येते

आणि शेवटी समुद्राला मिळते. पाण्याचे बाष्पीभवन व संघनन आणि पर्जन्य या क्रिया अखंडपणे एखाद्या चक्राप्रमाणे घडत राहतात, यालाच जलचक्र म्हणतात.

जीवावरण

सांगा पाहू!

शिलावरण, जलावरण व वातावरण यांमध्ये ज्या वनस्पती आणि प्राणी आढळतात त्यांची शक्य तेवढी मोठी यादी करा व माहिती सांगा.

पृथ्वीवर असंख्य प्रकारचे सजीव आढळतात. पृथ्वीच्या वेगवेगळ्या भागांत वेगवेगळे प्रदेश आहेत. काही भागांत जमिनीवर वर्षभर बर्फाचा थर असतो, तर काही भागांत वर्षभर उष्ण हवामान असते. कोठे उंच पर्वत तर कोठे मैदाने असतात. कोठे खूप पाऊस पडतो, तर कोठे कोरडे वाळवंट असते. गोड्या पाण्याच्या नद्या असतात, तसेच खान्या पाण्याचा महासागर असतो. किनाऱ्याजवळ समुद्र उथळ असतो. महासागर किनाऱ्यापासून दूर

२. इतिहास आणि कालसंकल्पना

उपक्रम समजून घ्या.

टेस्ट
मोडवा

उपक्रम

दिलेल्या मासिक नियोजनानुसार स्वतःचे मासिक नियोजन तयार करा.

फेब्रुवारी

रविवार	सोमवार	मंगळवार	बुधवार	गुरुवार	शुक्रवार	शनिवार
						१
२	३	४	५ क्रिकेटचा सामना	६	७	८ गाण्याचा क्लास
९ मित्राचा वाढदिवस	१०	११ आल्या येणार	१२	१३	१४	१५
१६	१७	१८ गणिताची चाचणी	१९ छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती	२० आजीला भेटणे	२१	२२ गाण्याचा क्लास
२३	२४ गावची जत्रा	२५	२६	२७ मराठी भाषा गौरवदिन	२८	

हे तुम्हांला माहित आहे का ?

अब्ज : एक अब्ज म्हणजे किती वर्षे माहित आहे? एकावर तीन शून्ये म्हणजे १००० आणि एकावर चार शून्ये म्हणजे १०००० हे आपल्याला माहित आहे. त्यामागचे $१०० \times १० = १०००$ आणि $१००० \times १० = १००००$ हे गणितही आपल्याला कळलेले आहे. त्याच पद्धतीने चढत्या संख्या कशा तयार होतात, ते पाहूया.

$$१०० \times १० = १०००$$

(शंभर) \times (दहा) = (एक हजार)

$$१००० \times १० = १००००$$

(एक हजार) \times (दहा) = (दहा हजार)

$$१०००० \times १० = १०००००$$

(दहा हजार) \times (दहा) = (एक लाख)

$$१००००० \times १० = १००००००$$

(एक लाख) \times (दहा) = (दहा लाख)

$$१०००००० \times १० = १०००००००$$

(दहा लाख) \times (दहा) = (एक कोटी)

$$१००००००० \times १० = १००००००००$$

(एक कोटी) \times (दहा) = (दहा कोटी)

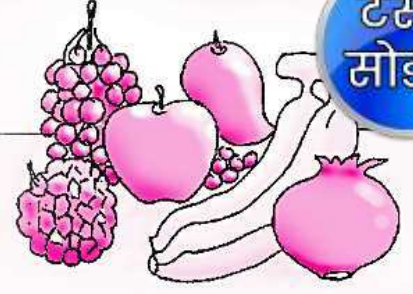
$$१०००००००० \times १० = १०००००००००$$

(दहा कोटी) \times (दहा) = (एक अब्ज)

● सुनो और दोहराओ :

रियाज
६. पेटूराम

टेस्ट
मोडवा

“चलिए, भोजन तैयार है ।”
 “आप भोजन कीजिए । मैं.....!”
 “क्या आप भोजन नहीं करेंगे ?”
 “आज मेरा उपवास है ।”
 “उपवास में कुछ तो लेते होंगे ?”
 “हाँ, थोड़ा बहुत खा लेता हूँ ।”
 “फिर संकोच कैसा ? कृपया बताइए ।”
 “अंगूर मिलते हैं ?”
 “हाँ, बहुत मिलते हैं ।”
 “केवल आधा किलो मँगवा लें ।”
 “और ?”
 “आधा दर्जन केले, एक किलो सेब ।”
 “और ?”
 “एक पाव मेवा, सवा पाव मिठाई ।”
 “बस या कुछ और ?”
 “आधा लीटर दूध और रबड़ी बस ।”
 “ठीक और कोई आज्ञा ?”
 “नहीं - नहीं; आज मेरा उपवास है ।
 व्रत के दिन मैं अधिक नहीं खाता ।”

- डॉ. त्रिलोकीनाथ ब्रजवाल

विरामचिह्नों को पहचानो, पढ़ो और समझो :

पूर्णविराम (।), अल्पविराम (,), प्रश्नवाचक (?), विस्मयादिबोधक (!), अर्धविराम (;)

१. अंगूर मिलते हैं ?

२. मैं.....!

३. आधा दर्जन केले, एक किलो सेब ।

४. नहीं - नहीं; आज मेरा उपवास है ।

स्वयंमूल्यमापन चाचणी पहा खालील लिंकवर..

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

माझा ऑनलाईन अभ्यास – प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

पाचवी मराठी	पाचवी गणित	सेमी गणित	पाचवी इंग्रजी	पाचवी प.अ-1	पाचवी प.अ-2	हिंदी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून...

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

MiniShala शैक्षणिक ॲप्स खालील लिंकवरून डाऊनलोड करा.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
		आठवी	नववी	दहावी		

गुरुमाऊली शैक्षणिक ॲप्स - [Click Here](#)